

מהארץ לא התנגדו המעפילים. הספינה נגררה לחיפה והמעפילים גורשו לקפריסין. המלווים והצוות האיטלקי התערבו בין המעפילים וגורשו יחד אתם לקפריסין. הם חולצו משם מאוחר יותר והועברו לשתי ספינות ה"פאנים" אשר עגנו בקרבת מקום.

לאחר צאת הבריטים מהארץ, הפליגה "משמר העמק" שנית והביאה עולים מצרפת וקפריסין. בהפלגה זו צוותה בצוות יהודי בלבד, כפיקורו של דב חובל ג'וני טורטל, לימים נתב בנמל חיפה. היא הוסיפה להניף דגל איטלקי, ומאחר שלא הייתה מצוותת בצוות איטלקי, היה הדבר בבחינת עברה על החוק של איטליה, ונאסר עליה להיכנס לנמל כלשהו במדינה זו.

תקלות מנוע רבות הכריחו את מפעיליה לוותר עליה כספינת עולים, והיא שימשה זמן מה כספינת משא בלבד כשעליה צוות איטלקי, עד שנמכרה. ברצמבר 1948 הביאה באחת ההפלגות רכש מטוסי "מוסקיטו" מקפריסין, מעורפי הצבא הבריטי.

על פי מקור אחר, שונה שמה בשנת 1953 ל-"NUKALAU", וב-13 ביוני 1954 טבעה בים טסמן (TASMAN SEA), כ-200 מיל ממזרח לנמל קופס הארבור (COFFS HARBOUR), בחוף המזרחי של אוסטרליה.

מקורות: ארכיון ההגנה: תיק 14/258.

בן צור יהודה: הערות.

SILVERSTONE P.H.: "OUR ONLY REFUGE OPEN THE GATES", p. 37

"משמר העמק" ("SAN MICHELE")

ספינת משא קטנה בבעלות איטלקית, נבנתה באיטליה בשנת 1947, והניפה דגל איטלקי. בעלת תפוסה של 402 טון ברוטו, בנויה עץ, ויש בה מחסן מטען אחד ומבנה הגשר בירכתיים. אורכה כ־45 מ', רוחבה כ־9 מ' ומהירותה 7 קשר. שמה היה "SAN MICHELE".

בשנת 1948 נרכשה על ידי המוסד לעלייה באיטליה, ועבורות ההתקנה לקליטת מעפילים בוצעו בנאפולי. ב־14 באפריל 1948 הפליגה הספינה מהנמל הצרפתי לה־סיטוה (LA CIOTAT), בין מרסיי וטולון, כאשר על סיפונה 782 מעפילים, ובהם 48 תינוקות ער גיל 3 ויותר ממאה נשים בחדשים מתקדמים של היריון. מפקד הספינה מטעם המוסד לעלייה היה איש פלי"ם, רור איזן, המלווה הנוסף היה מתנרב אמריקני, טרי רוזנפלד, ושני האלחוטאים ("גרעונים") – בני ברקוביץ ויוכבר יהל. רב החובל וששת אנשי הצוות היו איטלקים. המכונאי הראשי, פרנצ'סקו טיסוני, הפליג בעבר על ספינת המעפילים "ירושלים הנצורה".

הספינה נקראה על שם קיבוץ "משמר העמק" אשר ב־4 באפריל 1948 הותקף על ידי "צבא ההצלה" של קאוקג'י, והמערכה עליו נמשכה 10 ימים והסתיימה בניצחון המשמעותי ביותר של ההגנה וה"פלמ"ח" בקרבות שקרמו לפלישת הצבאות הסדירים של ארצות ערב.

הספינה הפליגה ללא אמצעי ניווט אסטרונומי, וניווטה בלב ים רק על פי מיקום משוער או שהפליגה לאורך החוף.

במהלך ההפלגה התעורר חשד בלבם של המלווים ושל המעפילים, שבין המעפילים ישנה מרגלת בריטית. הודעה על כך נשלחה לארץ ומפקד הספינה ביקש רשות להחזירה, על ספינה אחרת, לצרפת. אין אזכור נוסף בעניין זה. ב־23 באפריל, במרחק של כ־100 מיל מקפריסין, הופיע מעל הספינה מטוס בריטי

וכעבור זמן קצד התקרבה אליה משחתת, וזו ליוותה אותה עד חיפה. במרחק של 3 מיל מחיפה עלו על הספינה חיילים בריטיים. על פי הוראה

5111111111
22

ר/ח הלל ירקוני

ספינות מעפילים מ-א' עד ת'

הצילומים לקוחים מאוסף מוזיאון ההעפלה וחיל הים בחיפה, אלא אם כן מצוין אחרת

מסת"ב: 965-411-733-9 ISBN:

©
תשס"ה
2005

כל הזכויות שמורות
להוצאה ולמחבר
תל-אביב, רח' בר-כוכבא 29
טל': 5283648

נסדר: "סדר צלם בע"מ" ת"א
דפוס: בני שאול

גוונים